

Hemochromatose

Wat is hemochromatose?

Hemochromatose, ook wel bekend als ijzerstapelingsziekte, is een aandoening waarbij het lichaam te veel ijzer opslaat. Dit overschot kan ernstige schade veroorzaken aan organen zoals de lever en het hart, en leiden tot klachten zoals gewrichtspijn en vermoeidheid. Erfelijke hemochromatose komt vaak voor binnen families. Als een van je ouders, broers, zussen of kinderen deze ziekte heeft, wordt aangeraden om jezelf ook te laten testen.

Er bestaat ook een niet-erfelijke vorm van hemochromatose, bekend als secundaire hemochromatose, die kan ontstaan door andere aandoeningen. Deze tekst richt zich uitsluitend op de erfelijke vorm.

Symptomen

De meeste mensen met hemochromatose ervaren aanvankelijk geen klachten. Wanneer er symptomen optreden, zijn deze vaak:

- Vermoeidheid;
- Zwakte in de benen;
- Gewrichtspijn (bijvoorbeeld in knieën, heupen of schouders);
- Een donkerder huidpigment door ijzeropstapeling.

Complicaties

Onbehandelde hemochromatose kan ernstige gevolgen hebben, zoals:

- **Leverschade:** Dit kan leiden tot leverfibrose, in zeldzame gevallen tot levercirrose;
- **Hartproblemen:** Hartritmestoornissen of hartfalen;
- **Hormonale stoornissen:** Problemen met de schildklier, menstruatiestoornissen bij vrouwen en erectiestoornissen bij mannen;
- **Diabetes mellitus:** Door ijzeropstapeling in de alveesklier.

Oorzaken

Erfelijke hemochromatose ontstaat als gevolg van een afwijking in een gen dat de ijzeropslag regelt. Een kind kan deze ziekte alleen krijgen als beide ouders drager zijn van het defecte gen. Dragere hebben het gen maar vertonen geen symptomen.

Vanaf de geboorte neemt het lichaam meer ijzer op uit voeding dan nodig is. Symptomen ontstaan echter vaak pas op volwassen leeftijd.

Onderzoeken

1. Bloedonderzoek

- **Transferrine saturatie en ferritine:** Bij hemochromatose is de ijzerverzadiging in het bloed meestal verhoogd (>45%). Ferritine, een eiwit dat ijzer opslaat, is ook vaak verhoogd.

- **DNA-onderzoek:** Om de erfelijke aard te bevestigen, kan een DNA-test worden uitgevoerd.
 - **Andere bloedwaarden:** Afwijkingen in levertesten, bloedsuikerspiegel of schildklierwaarden kunnen wijzen op complicaties.
2. **Beeldvorming**
 - **MRI-scan:** Om de mate van ijzerstapeling in de lever te bepalen.
 - **Echo van de buik:** Voor een algemeen beeld van de buikorganen.
 3. **Fibroscan**

Dit onderzoek meet de stijfheid van de lever, wat een indicatie geeft van littekenweefsel door ijzeropstapeling.

Behandeling

1. **Aderlatingen (flebotomie)**
 - **Initiële fase:** Regelmatig bloed afnemen om het ijzergehalte te verlagen.
 - **Onderhoudsfase:** Minder frequente aderlatingen om de ijzerwaarden stabiel te houden.
2. **Behandeling van complicaties**
 - Bijvoorbeeld medicatie voor diabetes mellitus of andere aandoeningen die door hemochromatose worden veroorzaakt.
3. **Regelmatige controles**

Jaarlijkse consultaties bij een maag-, darm- en leverarts worden aanbevolen, zeker bij leverproblemen.

Leven met hemochromatose: tips

- Vermijd ijzersupplementen en vitamine C in hoge doses, tenzij geadviseerd door een arts of apotheker.
- Wees voorzichtig met alcohol als de lever al is aangetast.

Heb je vragen of ben je al een tijd niet op controle geweest? Neem dan contact op met je arts of de dienst leverziekten.